

Av. Taner SAVAŞ

hukuk köşesi

SOSYAL GÜVENLİK DESTEK PRİMİ KESİNTİSİNE KARŞI DAVA AÇILDI

Bağ-Kur Müdürlüğü tarafından, bir üyemizden, aktif çalışması olmamasına rağmen, oda kaydını sildirmediği gerekçesiyle sosyal güvenlik destek primi kesintisi yapılmasına ilişkin işleme karşı dava açıldı. Şubemizce hukuki destek sağlanan davaya, müdahil olma talebinde de bulunuldu.

Davayla ilgili görüşlerine başvurduğumuz Şubemiz hukuk müşaviri Av. Taner Savaş'ın konuyla ilgili açıklamaları şu şekilde;

Soru: Sosyal güvenlik destek prim kesintisi nedir, hangi hallerde yapılır?

Cevap: Kanunlarımızda sosyal güvenlik destek priminin açık bir tanımı yoktur. İlk olarak 25.8.1999 tarih ve 4447 sayılı kanun değişikliği ile hukukumuzda girmiştir. Bu kanunun gerekçesini incelediğimizde, sosyal güvenlik destek priminin tanımına ilişkin bilgi sahibi olabiliriz. Kanunun gerekçesinde şu ifadeler yer almaktadır;

“Sosyal güvenlik destek primine tabi olarak çalışanlar, emekli olduktan sonra emekli aylığı almak suretiyle çalışan işçilerdir. Bunlar kalifiye işgücü olmasına rağmen düşük ücretlerle çalıştırılabildiklerinden, genç işçilere veya kalifiye eleman oldukları halde işsiz kalan işçilere tercih edilmektedir.

Bu durum, emek maliyetinin rekabet unsuru olarak kullanılmasını körüklemekte ve işsizliğe de yol açmaktadır. Bu kişiler bir yandan emekli aylığı almaya devam ederken, öte yandan düşük oranda sosyal güvenlik destek primi ödemektedir. Bu da kurumun gelir kaybına yol açmaktadır.

Bu olumsuzluğun giderilmesi amacıyla % 24 olan sosyal güvenlik destek prim oranı % 30'a yükseltilmektedir. Ayrıca, kurumdan emekli aylığı alan serbest avukat ve noterler de uygulama kapsamına alınmaktadır.

Bu Kanunun 35. maddesine göre yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra, bu Kanuna tabi **çalışmalarını sürdüren veya daha sonra çalışmaya başlayan sigortalıların** aylıklarından %10 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilmesi öngörülmüştür. Bu suretle Sosyal Sigortalar Kanunu ile paralellik sağlanmıştır.”

Görüldüğü üzere, sosyal güvenlik destek primi, emekli olup da çalışmaya devam edenlerden, belirli bir oranda destek primi ödemesini amaçlayan bir kesenektir. Kanunun gerekçesinde yer alan bu tanım, Anayasa Mahkemesi'nin 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun bazı maddelerine ilişkin iptal kararında da aynen yer aldığını görüyoruz. Yani kanunun gerekçesinde yer alan bu tanım yargı organlarıncı da benimsenmiş durumdadır. Bağımsız çalışanlar için sosyal güvenlik destek primi kesintisi, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun Ek 20. maddesine göre yapılmaktadır. Bu arada konumuzla doğrudan ilgili olmamasına rağmen, emekli olup çalışanlardan alınmakta olan sosyal güvenlik destek primi oranını %40'a çıkaran 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun bazı maddelerine ilişkin iptal kararında şu gerekçeler yer alıyor;

“...Sosyal güvenlik destek priminde yapılan bu artışlar sistemin açık yükünün mevcut sigortalılara bindirilmesine yol açacak başlıca düzenlemelerden biridir. Yurttaşlarımızın emeklilik dönemlerinde de çalışmaya devam etmelerinin nedeni kazanma hırsı veya servet edinme arzusu değil, insan onuruna yaraşmayan yaşlılık aylığı ile geçinmek zorunda bırakılmalarıdır. Sosyal güvenlik destek primi oranlarındaki bu artışlar, tüm emekli sigortalıların çalışma hayatı dışına itilmeleri sonucunu doğuracaktır....”

Soru: Peki kanun bu kadar açık olmasına rağmen Bağ-Kur neden aktif olarak çalışmayan oda üyesi meslektaşımızdan sosyal güvenlik destek primi kesintisi yapıyor?

Cevap: Bağ-Kur'un kanunu hatalı yorumladığı kanaatindeyim. Aslında davadaki cevap dilekçelerinden de bu anlaşıyor. Kanun açıkça sosyal güvenlik destek primi kesintisi yapılmasını çalışma olgusuna bağlamakta. Zaten, başka türlü kabul, kanunun amacıyla da bağdaşmayacaktır. Çünkü az önce de ifade ettiğim gibi, kanunun amacı, emekli olanların çalışma şartlarını zorlaştırmaktır. Bu amaçla yapılan bir kanunun, çalışmamasına rağmen, sadece oda üyeliği devam eden birisinde sosyal güvenlik destek primi kesilmesini öngördüğü sonucuna ulaşmaya imkan yoktur. Kanunu bu şekilde yorumlamak hatalıdır.

Soru: Bağ-Kur davaya cevabında ne diyor?

Cevap: Bağ-Kur kısaca oda üyesi olmanın çalışmaya karine olduğunu, çalışmıyorsa bunun ispatlanması gerektiğini söylüyor. Aslında buradan Bağ-Kur'un İnşaat Mühendisleri Odası'nın statüsünü de kavrayamadığı anlıyoruz. İnşaat Mühendisleri Odası Anayasasının 135. maddesine istinaden çıkarılan 6235 sayılı kanunla kurulmuş bir kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. Amacı kamu yararı tesis etmektir. Bir inşaat mühendisinin, odaya kayıtlı olması da ilk başta kamu yararına hizmet eder. Dava konusu olan olayda da, oda üyesi beyefendi, aktif olarak çalışmamasına rağmen, yapılan toplantılardan, konferanslardan ve mesleğinde meydana gelen gelişmelerden haberdar olmak amacıyla, oda kaydını sürdürmek istemektedir. Yani tamamen akademik, bilimsel amaçla hareket etmektedir. Bir meslek mensubunun

emeklilik yaşı geldiğinde artık o mesleğe faydalı olmayacağını söylemeye imkân yoktur. Bilakis emeklilik yaşına gelmiş olan meslek mensuplarının genç meslektaşlarına, sahip oldukları tecrübeyi, meslekleriyle ilgili birikimlerini aktarmaları, mesleğin gelişmesinin sağlanması için büyük bir önem arz etmektedir. Ancak bu suretle, meslek geçmişe göre ilerleyebilir. İşte odanın yerine getirmesi gereken temel fonksiyonlardan birisi de budur. Odanın, genç meslektaşlarla, emeklilik yaşı gelmiş meslektaşları bir araya getirerek, sahip oldukları bilgi birikimini birbirlerine aktarmalarını ve kaynaşmalarını sağlaması gerekmektedir. Mesleğin gelişmesinin sağlanması için bu faaliyetin mutlaka yerine getirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, Bağ-Kur'un, çalışmadığının ispat edilmesi gerektiği iddiası da yerinde değil. Çünkü çalışmama olumsuz bir durumdur. Bu durumun ispatı olmaz, bilakis Bağ-Kur'un çalıştığına dair bilgiye ulaştıktan sonra kesinti yapması gerekir. Kaldı ki, beyefendinin beyanına göre, çalışmadığına dair kurumlardan aldığı yazıları Bağ-Kur'a götürmesine rağmen, Bağ-Kur bu yazıları hiç değerlendirmemiş.

Soru: Dava şu anda hangi aşamada?

Cevap: Oda işlemin tarafı olmadığı için doğrudan dava açılmıyor. Davayı şahısların açması gerekiyor. Oda da, davaya müdahil olarak destekte bulunuyor. Bu nedenle oda, davaya müdahale talebinde bulundu, mahkeme öncelikle bu konuda bir karar verecek. Ayrıca Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, Vergi Dairesi gibi kurumlar nezdinde, davacının çalışması olup olmadığı yönünde araştırma yapıyor. Son olarak şunu söylemek istiyorum ki, bu dava diğerleri için bir emsal olacaktır. Benzer yönde şikayeti olan üyeler var ise, şubeyle temas kurduklarında daha detaylı bilgi alabilirler.

Şubemizin Telif Hakları Yargı Kararları ile Korunuyor...

Telif hakkı şubemize devredilen Prof. Dr. Doğan Sorguç ve Dr. Murat Kuruoğlu'na ait İnşaat (Proje) Yönetiminin Hizmet ve Uygulama Standardı isimli kitabın bir web sitesinde, şubemizin izni olmaksızın yayınlanması üzerine İstanbul 2. Fikri Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinde açılan tazminat davası kabul edildi.

Mahkemenin gerekçeli kararında şu ifadeler yer verilmiştir;

“...İstanbul 2 Nolu Fikri Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinin dosyasıyla yaptırılan tespit ve bilirkişi tarafından, davalının www...com ve www...com/cmma.zip adreslerinde İnşaat (Proje) Yönetiminin Hizmet ve Uygulama Standardı isimli

eserin tamamının yer alıp yayımlandığı ve her sayfada “Bu dökümanın hiçbir kısmı yazarların yazılı izni olmadan herhangi bir biçimde kopyalanamaz ve çoğaltılamaz” açıklamasının mevcut olmasına rağmen isteyenlerce indirilebildiği saptanmıştır.

O halde davalının kendi web sayfasında yer vermek suretiyle kullanıcıların internet ortamında eseri indirmesini sağlayarak davacının çoğaltma ve yayma haklarını ihlal ettiği anlaşılmıştır...”

Mahkeme bu gerekçelerle, ihlali tespit ettiği dava sonucunda, davalının telif bedelinin 3 misli tutarında tazminatı, şubemize ödemesine hükmetti.